

Landets regionale helseforetak

Deres ref.:
Vår ref.: 21/51762-6
Saksbehandler: Sverre Harboe
Dato: 20.12.2021

Økt smitte, kapasitetsutfordringer og eventuelt behov for bruk av fullmakter i helseberedskapsloven - De regionale helseforetakene

Helsetjenesten har vært under høy belastningen over lang tid. HelseDirektoratet takker for den betydelige og uvurderlige innsatsen.

Med utgangspunkt i de siste prognoser fra FHI, kan belastningen på spesialisthelsetjenesten øke betydelig. Hvor stor merbelastningen vil bli er usikkert.

HelseDirektoratet vil legge til rette for bruk av helseberedskapsloven dersom situasjonen krever det.

I protokollene fra foretaksmøtene mellom Helse- og omsorgsdepartementet og de regionale helseforetakene 7. desember 2021 står blant annet:

Dersom helseforetakene vurderer at de nærmer seg overskridelse av kapasitet, må de regionale helseforetakene umiddelbart melde fra om dette til HelseDirektoratet og Helse- og omsorgsdepartementet.

Det vises også til helseberedskapsloven § 2-3.

For at alle med ansvar og oppgaver best mulig skal kunne understøtte hverandre i den videre innsatsen, er det behov for god og tett dialog og informasjonsutveksling.

Støtte i helseberedskapsloven til mobilisering av ressurser

Helseberedskapsloven er særlig aktuell i krisesituasjoner der behovet for nødvendig helsehjelp og helsetjenester truer med å overstige, eller overstiger, kapasiteten i hele eller deler av landet. Loven gir i slike tilfeller økt mulighet for statlig koordinering og styring av hendelsen, blant annet ved at loven inneholder bestemmelser om rekvisisjoner, tjenesteplikt og beordring, endringer i ansvars- oppgave eller ressursfordeling, og at det kan pålegges omlegging- og omsetningsrestriksjoner.

Helseberedskapsloven skal bidra til at de samlede ressursene benyttes best mulig, og kommer

HelseDirektoratet

Avdeling kommunale helse- og omsorgstjenester

Jon Hilmar Iversen

Postboks 220 Skøyen, 0213 OSLO • Besøksadresse: Vitaminveien 4, Oslo • Tlf.: (+47) 47 47 20 20

Org.nr.: 983 544 622 • postmottak@helsedir.no • www.helsedirektoratet.no

befolkningen best til gode, i en krisesituasjon. Omdisponeringer kan derfor gjøres på tvers av tjenestenivåer og virksomheter, og på tvers av geografiske områder. Kongen i statsråd har gitt departementet fullmakt til å bruke fullmaktsbestemmelsene i helseberedskapsloven. Det betyr at departementet kan bruke lovens bestemmelser dersom det blir behov for det for best mulig å kunne håndtere den videre utviklingen av covid-19-pandemien i Norge.

Vurdering av om det er behov for å ta i bruk fullmaktene i loven, må Helsedirektoratet gjøre i lys av at formålet med helseberedskapsloven blant annet er å verne befolkningens liv og helse og bidra til at nødvendig helsehjelp, helse- og omsorgstjenester og sosiale tjenester kan tilbys befolkningen - også i slike krisesituasjoner som vi nå må ta høyde for at kan oppstå, jf. § 1-1.

Oversikt over situasjonen i helsetjenesten

Helsedirektoratet får i dag daglig informasjon blant annet om antall innlagte pasienter og antall som får intensivbehandling. I tillegg får vi ukentlige rapporter fra RHF-ene med beskrivelse av situasjonsbildet og tiltak. RHF-enes deltakelse i faste møtoserier gir ytterligere informasjon.

Folkehelseinstituttet og Helsedirektoratet forventer betydelig økning i covid-19-smitten de neste ukene. I den oppdaterte risikovurderingen fra FHI er det skissert flere scenarier for hvordan et økende antall smittede personer vil føre til betydelig belastning på helseforetakene (<https://www.fhi.no/nyheter/2021/oppdatert-risikovurdering-omikronvarianten/>).

FHI anslår i sin risikovurdering mellom 50 og 200 innleggelse per dag om tre uker - dersom tiltakene regjeringen har iverksatt har begrenset effekt. Anslagene fra FHI er usikre og utfordringen kan bli større.

Mandag 20. desember er 373 covid-19-pasienter innlagt på sykehusene. Antallet økte betydelig forrige uke, med det høyeste antall innlagte i pandemien fredag 17.12 - 383. På intensivhetene er det i dag innlagt 121 pasienter, herav 75 med invasiv respiratorbehandling – begge tall høyere enn fredag 17.12. Dersom vi legger FHIs risikovurdering til grunn, kan disse tallene flerdobles.

Informasjonsutveksling mellom Hdir og RHF de kommende uker

Gitt smitteutviklingen og utfordringene i helsetjenesten, vurderer Helsedirektoratet at det er behov for hyppig og løpende kontakt mellom Helsedirektoratet og de regionale helseforetakene hvor RHFene kort informerer om kapasitetsutfordringer – personell, laboratorier, utstyr, lokaler med mer. Helsedirektoratet kan bistå i drøftinger om hvilke ressurser det er mulig å mobilisere på ulike områder og bidrar gjerne i diskusjoner og med konkrete innspill om hva RHFene og sentrale myndigheter kan gjøre for å bedre den samlede evnen til å håndtere situasjonen. Samarbeid som pågår mellom RHFene er også viktig.

Helsedirektoratet vil i en slik dialog med RHFene også informere fortløpende om hva direktoratet gjør og hvordan vi vil organisere arbeidet hvis situasjonen skulle kreve bruk av fullmaktene i helseberedskapsloven.

Tilgang på ressurser

Helsedirektoratet foretok våren 2020 en nasjonal kartlegging av ressurser utenfor offentlig helsetjeneste som potensielt kunne bidra inn i håndteringen av covid-19 pandemien.

(sengeplasser, utstyr, legemidler og personell). Det ble også foretatt en innledende kartlegging av leveransesituasjonen for oksygen og medisinsk luft. Oversiktene ble oversendt til RHFene. Direktoratet kan bistå med oppdatering ved behov.

Direktoratet er kjent med at foretakene jobber godt med å skaffe tilstrekkelig bemanning. Helsedirektoratet tillater seg likevel å minne om at vi nylig har sendt RHFene en oppdatert oversikt over reservepersonell som har meldt seg frivillig i nasjonalthelsepersonell.no. Oversendelsen inkluderer en beskrivelse av hvordan foretaket kan få tilgang til hele reservepersonellregisteret.

Helsedirektoratet har også kontaktet utdanningsvirksomhetene for å få oversikt over siste års helsefagstudenter, som kan få lisens til å arbeide i helsetjenesten.

Prioritering

Helsedirektoratet er i gang med revisjon av artikler og veileder om prioritering på våre nettsider. Noe planlegges publisert i 2021 – videre arbeid vil pågå i starten av 2022. Vi håper dette også kan bidra i en krevende situasjon.

Veilederen for "[Prioritering av intensivbehandling ved kapasitetsbrist - Helsedirektoratet](#)" kan benyttes nå. Den er utviklet til bruk uavhengig av årsak til kapasitetsbrist og aktuell situasjon.

I dialogen fremover vil også RHFenes evne til å ivareta lovpålagte oppgaver og hvordan disse prioriteres kunne være et tema.

Helsedirektoratet vil også vise til (<https://www.helsedirektoratet.no/faglige-rad/pandemiplanlegging/rad-til-spesialisthelsetjenesten-om-pandemiplanlegging>)

Helsedirektoratet tar kontakt for avtaler om videre dialog.

Vennlig hilsen

Johan Georg Røstad Torgersen e.f.
direktør

Torunn Janbu
avdelingsdirektør

Dokumentet er godkjent elektronisk

Kopi:

KS-KOMMUNESEKTORENS ORGANISASJON;FOLKEHELSEINSTITUTTET, Utbrudd Utbrudd;HELSE-
OG OMSORGSDEPARTEMENTET, Krisestab HOD;Landets kommuner;Landets statsforvaltere